

L a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 49. Zettortdeenâ 3schâ Dezember 1842.

Pawehleschana Sawas Keiserisksas Majesteetes, Ta Patwaldineeka wiffu Kreewu u. t. j. p.

no

Kurfemmes gubernias Waldischanas teefas,
wiffem par sinnu.

Kad muhsu augstam Kungam un Keiseram flüe preekschâ listis, ka kahds zilweks ktuis fakterts, kas tihschi sawa tuwaka mantai ugguni peelaidis flaht, tad Winni wiffaugsti pawehlesjuschi: Ja kahdam grehzineekam peerahda, ka winsch tihschi sawa tuwaka mantai ugguni peelaidis flaht, tad buhs tahdu grehzineeku, tai weetâ, fur winsch to grehku irr darrijis, pufsbdeenas laikâ feschi reis zaur tuhlfstoschu saldatu rihtstehim iswest zauri, scho nosohdischanu zif ween warr laudin sinnedu darriht, un ja winsch wehl pee dshwibas paliktu, tad to buhs, kad winsch atwesselojees kehdes eeslehgt un us Siberiu pee kalna-razzeja darbeem aisfubht.

Sawa Keiseriska Majesteete wiffaugsti pawehlesjuschi wiffas weetas zeeti pehz schihs pawehleschanas isdarriht, fur ugguns-grehku-zehlejus atrohn un winnu grehku teem peerahda; ja kahds behrnu kahrtâ buhdams scho grehku padarrijis, tad to ne buhs sohdiht, eekam augsta Keisera prahts par scho leetu irr isklauftahts.

Wilsteefahm teek usdohts, zaur ihpaschahm pawehleschanahm pee pagasta teefahm scho wiffaugsti islaistu pawehleschanu wiffem pagasteem sinnedu darriht.

Jelgawas pilli, tai 19tâ November 1842.

(S. W.) Kurfemmes Zivil-Gubernerers:
C. von Brewern.

J. Ebeling,
Waldischanas rath.

A. Beitler,
Waldischanas rath.

J. W. Diederichs,
Waldischanas rath.

v. Bolfchwing, Waldischanas sekreters.

Deewa gahdaschana.

(Stattees Nr. 48.)

Tab nu pee tam paleeku, kà fazziju: ka ta breefinigata besdeewiba pee leelakas zilweku dallas eeksch tam pastahw, ka tee tahdus gaddijumus, kur Deews itt skaidri sawus brihnumus un sawu mihlestibu parahda, wehrâ ne nemm; ka tee wiinna deewigu un schehligu gahdaschana par saweem raddijumeem tif par schahdu lectu, kas tif tà irr gaddijusees, jeb kam jaw tà irr waijadsejis buht, eerauga un turprettim to atkal eeksch tahdahm buhschanahm mekle un zerre atrast, kur ta ne buht naw meklejama jeb atrohnama. No tam tab arri nahkajs, ka tee ar Deewa gahdaschana un nolemschana gan eepreezinajajs un apmeerinajajs, kas somehr nej Deewa gahdaschana nej nolemschana irr; bet tif wiinnu paschu mahnu-tizzibas eedohmas.

Ka Deews par masa wahja behrnina dsihwibu irr nomohdâ un gahda, kad mahte sapni to no gultas isswesch ahra, ka tas semne krisdams tahdu lohzelekti ne maita jeb kur ne peesittajs, bet ar johstinu ais gultas stakles aiskerrajs un farrajotees paleek, kur pehzgalla isbihdusees mahte to pehz bailligas mekleschanas faldâ meegâ gultohht atradde: to wiinni ne leek wehrâ; to tee ne tur par Deewa gahdaschana, bet turprettim fakka: „Ta tab laimigi esnu nosweeduse!“ ne apzerredami, kà tas laimigs sweedeens irr tapatt Deewa gahdaschana. Untâ gahda Deews ifdrenas un if azzunirklus par ifweenu no mums, tifkai ween, ka mehš paschi effam kuhtri prahtu zilahrt to ahsift.

Lai mehš, mihli lautini, to gaisnu, kas muhsu firdis mums par apmeerinaschana un preeka zerribu spihd; — kas mums Deewa gahdaschana skaidri preeksch azzim stahda, paschi zaur sawahm mahnu eebildeschana ne aptumschojam. Mannim, zil es prohtu, Deewa gahdaschana naw nekajs zits, kà tee listeni, kas mannim dsihwibas zellâ fastohp un mannim par labbklahschanu noteek (kaut tee man arri daschu reis ja tif pats pee tam ne esnu tihfschi wainigs, ihsti pa prahtam naw), ihpaschi tahdâ wihse, ka ir tas wissugudrakajs un wissu fapratigakajs tohs

ne warr papreeksch isgudroht. Dauds reis arri noteek, ka zilweku apnemschanas un dohmas un wiinnu darbi, ir paschas pahrssteigschanas un launs prahts tai deewigai gudribai pee tam par ammata rihkeem derr. Jehkaba behli bija nodohmajuschi launâ prahtâ sawa brakta Jahsepa laimi un tadeht tee ne schkist ne schkutte, ka tee ihsti zaur tam wiinna laimi dibbinaja.

Ja mums Deews sawâ tehwischkâ gahdaschana jebkad itt brangi un brihnischligi parahdajs: tab tas mehds notikt augstu waldeneeku starpâ, jeb pee wiinnu gohda-krehslu pahrwefrschanahs. Woi warram leegtees, kà kahda kehina weenigais schehlastibas, darbs daudsreis wairak ne passtrahda, ne kà kad fimteem zittas kahrtas zilweku to paschu buhtu darrijuschi.

Kahdâ Wahju gramatâ lassiju: Kà eeksch Berlines, Pruhshu-semmes wirspilfata, prohti: kur pats kehinsch dsihwo, Wridrikka Wittuma II. waldischanas laikâ, dsihwojuse 103 gaddus wezza gaspaschina, kam katra deena ar slimmibu un leelu nabbadsibu bijis japawadda un par ko neweens naw wairs neko israudsijis jeb no tahs ko simaht gribbejis, prohti, lassitajs! ka ta nu no wisseem bija aismirsta un bes paliga atstahda. Schim nespehzigam, bes paliga atstahdam seewischiim gribbeja ta schehliga Tehwa-firds wiinnas wezzumâ pilnigu pahrtikschanu peeschkirt, ka ta sawu wehl ihfu deenu-muhschu bes truhkuma nobeids. — Bet kad nu, pirms tas wehl notikke, tee wissugudrakee tai walsie buhtu waizatai, lai tee pasakka, us kahdu wihsi tas notiks? Prohtams, tee buhtu peerahdijuschi, kà tas us daschadu wihsi irr eespehjams, tomehr to ihsteno wihsi, kà tas Augstajs bija nodohmajis, tee ne buhtu wiss ustrahpijuschi. Jeb atkal: kad deenu papreeksch tai wezzenei, kas buhtu fazzijis: Riht tu buhfi apgahdata tà, ka tew wissam muhscham peetiks; — — riht tewim ismakfajs par katra gaddu, ko tu tarwâ muhschâ nodsihwojuse, weffelu dahlder; — kas to buhtu tizzejis jeb warrejis peerahdiht no ka ta nauda nahks, un kahdâ wihse tas paligs nahks?

Tatschu paligs notikke; bet kà? Tahdâ wihse ko neweens ne warreja paredseht; — kas no zil-

wetu apnemshanas jeb nobohmas zehlahs un fo til Tas warreja sinnaht, kas wissu zilweku firbis skattahs un winnu bohmas pasihst; — tahdâ mihsê, ka ir tas augsts labbdarritajs, kas par to wairak ne kâ simts gaddus wezzu gaspashinu apschelohjabs, pufs stundas paprecksch, pirms schis schelastibas darbs notikke, pats wehl ne sinnaja, ka winsch tâ darrihs. — Un ta irr Deewa gabdashana.

Te nu atkal stahstischu to stahstu, fo pirmin teizu Wahzu grahamatâ lassijis. Prohti: Pruhschu kehnam Widrikim Wikumam II. eetizzees kahdâ fwehtdeenâ basnizkunga Zellnera spriddiki dsirdeht. Mahzitajs spreddiki beidsis, peeminnejis sawas aischuhgshanas to peeminnetu wezzu gaspashinu un sapulzejuschu draudsi mihsligôs wahrds usrunnais, luhgdams: par til wezzu, nespehzigu zilweku, kas ar saweem desmits pirsteem wairs ne spehjoht usturru sagahdatees un fo Deews pehz sawa neisgudrojama padohma par wolti gan til ilgi ne leekht dsihwoht, apschelotees un to ar kahdam mihslestibas dahwanahm, ka un zil katra rohziwa spehjoht, eepreezinahht u. t. j. yr.

Mahzitaja wahrdi bija schelstirdiga waldeenka firbi lohziuschi tâ, ka winsch pehz pabeigtas Deewa kalposshanas lizzis wezzenei par katra winnas muhschâ nobsihwotu gabdu dahlderî ismaksahht un bes tam winsch gabdajis tehwischi wehl par zittahm waijadisbahm un par winnas nahkoschahm deenahm. Woi tas bija til tâ no nejauschi gaddijees jeb tâ bija Deewa-gabdashana? — — — P. S.

Deewa wahrda spehls.

Preesch wairak ne kâ 30 gaddeem kahdâ Wahzseimnes meesina, fo Langen sawz, turpatt gohdiga eedsihwotaja dehs, sehns no 15 gaddeem wezs, ar ohtru spehkeem mehginadams nelaimes-brihdi kahju lause. Kainini stary kurreem ir daschi fwechineeki (tomehr no tahs paschas draudses) scho nelaimi sadirdejuschi, tuhda! sastreheje puikam pee kahjas apseeschanas un notishshanas paligâ. Tehws sawa behrna leelas fahpes un diktu kleeeschamu pee schi darba ne

warredams redseht un dsirdeht, isgahje parwisfam no istabas ahra. Bet, kâ smaggi tas nabbags wihs satruhlahs, kad winsch pehz kohdahn stundahn atradde, ka tam — pehz muhsfinaudu wehrtibas — tepatt pee kahdeem 30 rubl. fudr. bija panemti, fo winsch gultâ appaksch kifeneem bija paplabbajis, ar fo parradus aismaksahht. Winsch gan labbi sinnaja, ka ta naudda tad bij useeta un isnemta, kad slimmo apsaistoht us ohtru gultu bija noneffuschi, kur tad arri gultudrahnas pahrmajijuschi; bet fo tas wiss palihdseja? Winsch tomehr ne warreja sinnaht no lauschu pulka, kas tur bijuschi, kurses tas wainigais.

Sawu nelaimi un nohti winsch nu stahstija saweem behrneem ar affarahm, kas tehwu firnigi mihsledami raudsija kâ redsedami to apmeerinahht. „Mehs effam peezi behrni,“ wezzaka meitene sazija, „un tē jaw wehl ne pilni 6 rubl. no tahs skahdes us mums katra ne isnahht. Dohdatees meerâ, mihslais pappin! mehns nu jaw rohschaki buhsim un tilkuschi strahdam un tâ scho skahdi ar Deewa paligu atkal ittin ahtri atpelnisim.“ — Lassitaji! fo Juhs faktat no scho behrnu audsinashanas? Woi tee ne irr gohdigi behrni, kas eeksch ta Kunga bihsashanas audsinati? Teescham, tee kas tohs irr audsinajuschi (tehws un mahte kâ arri stohlmeisters) warrehs tai leelâ teefas deenâ, ja winnu behrni til lihds gallam tahdâ prahtâ paleek, ar patezibas pilnu firbi isfaukt: „Kungs schê irr ta wissdahrgaka manta; schê irr tee, fo Tu mums effi ustizzejis! Mehns ne effam neweenu no teem pasaudesuschî! Slawehts Tu effi muhschigi muhschds!“

Tâ eepreezinajabs schi gohdiga pamihlie sawas dubbultâs behdâs weens ohtru us labbu usskubbinadamees. Pa tam dabjuja ir tahs draudses mahzitajs, ar wahrdu Schneiders, no tam dsirdeht. Gohdigam dwehseles gainnam firds lohti nosahpeja par schahdu besdeewibas darbu: winsch apnehmahs no sawas pufes tam launumam sawâ draudsi zil spehdams stahweht prettim. Tahdâ pastahwigâ apnemshana winsch to fwehtdeenu pehz tam — ohtrâ fwehtdeenâ pehz swaignes deenas us kanzeli uskahpe un sazija spreddiki par tahs deenas leszionu, ar fo

winna nobohmahts spreddikis tà faktoht: ihsti fakritte kophâ. Spreddika beigâs mahzitajs aishneime farwâ runnâ to tihschu grehziineeku, papreeksch wissu draudsi pamahzidams un grehku-darbus norahdams winsch arween ittin tahdâ firschu fatreekdama balsi runnaja probjam un arscheem wahrdeem spreddiki beidse:

(Turplittam wairaf.)

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Reiseriffas Majesteetes ta Patwalbineeka wiffas Kreewu Walstis 2c. 2c. 2c., tohp no Dhsolumuischas pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas, woi mantoschanas jeb kahda dalliba buhtu pee tahs atstahdas mantas ta nomirruscha Dhsolumuischas Strautneeku meschajarga Janne Furfewih, usaizinati, 6 neddelu starpâ, prohti lihds 24tu Dezember f. g., pee schihs teefas peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klausih. Ta arri-dfan tohs, kas peeminnetam nelaihim ko parraba buhtu, ubaizina, sawus parradus tai wirspeeminnetâ terminâ aismakfoht, jo zittabi teem tas buhs par labbu janemni, ko likkum par scho leetu spreesch. To buhs wehrâ likt! Dhsolumuischas pagasta teefa, tai 12tâ November 1842. 2

(L. S.) ††† Janne Schulz, peefehdetais.

(Nr. 148.) R. F. Witte, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Reiseriffas Majesteetes, ta Patwalbineeka wiffas Kreewu Walstis 2c. 2c. 2c., tohp no Sehlpilles pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas buhtu pee ta Sehlpilles faimneeka Mahrtn Kolberg no Sluhsanu-mahjahm, kas nespehziabas, parradu un iinventariuma truhkuma deht no mahjahm islikts, un pahr kuxra mantu konkurse spreessta, usaizinati 2 mehneschu starpâ un wiswehlah lihds 23schu Janwar 1843 pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlah neweenu wairs ne klausih. Sehlpilles pagasta teefa, 23schâ November 1842. 3

(Nr. 324.) ††† Mahrtn Ripper, pagasta wezzakais.
E. Franck, pagasta teefas ffrihweris.

Gaischi dseltens sirg, 10 lihds 12 gaddus wez, ar baltu asti un bes zittahm kahdahm simehm, ir kahdam zilwekam, kam ne warr labbi tizzeht, atnemts. Zalabb teek tas, kani schis sirg peederretu, usaizinahts, 6 neddelu starpâ, no appalschrafsitas deenas, ar labbahm peerahdischanahm, ka tas sirg winnam peederr, pee Krohna Seffawas pagasta teefas peeteiktees, jo zittabi to, kas wehlah peeteiktohs, wairs ne klausih un ar to sirgu tà darrih, ka likkum par scho leetu spreesch. Krohna Seffawas pagasta teefa, tai 14tâ November 1842. 1

(L. S.) Kauku Fehkabs, peefehdetais.

(Nr. 602.) F. Helms, pagasta teefas ffrihweris.

Naudas, labbibas un prezzu turgus us plazzi. Nihgâ, tanni 23schâ November 1842.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
I jauns dahlderis	1	33	I pohds kannepu	1	—
I puhrs rudsu	1	30	I — linnu labbakas surtes — —	2	—
I — kweeschu	2	30	I — — flittakas surtes — —	1	80
I — meeschu	1	—	I — tabaka	—	65
I — meeschu = putrainu — —	1	50	I — dselses	—	75
I — ausu	—	70	I — sweesta	2	40
I — kweeschu = miltu	3	—	I nuzza filku, preeschu nuzza — —	7	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	2	—	I — — wisfchnu nuzza — —	7	25
I — rupju rudsu = miltu — —	1	40	I — farkanas fahls	7	—
I — firnu	1	30	I — rupjas leddainas fahls — —	6	—
I — linnu = sehklas	2	50	I — rupjas baltas fahls — —	4	40
I — kannepu = sehklas	1	50	I — smalkas fahls	4	15
I — timmenu	5	—			

W r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas-rahts N. Weistler.